

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
Министър на образованието, младежта и науката

ЗАПОВЕД

№ РД 09-1392/11.09.2012 г.

На основание чл. 25, ал. 4 от Закона за администрацията и във връзка с чл. 13, ал. 1 от Закона за професионалното образование и обучение, чл. 102, ал. 2 от Правилника за прилагане на Закона за народната просвета и чл. 17, ал. 2 от Наредба № 6 от 28.05.2001 г. за разпределение на учебното време за достигане на общообразователния минимум по класове, етапи и степени на образование, при спазване на изискванията на чл. 66, ал. 1 и 2 от Административнопроцесуалния кодекс и във връзка с осигуряване на обучението по учебния предмет

УТВЪРЖДАВАМ

Учебна програма за задължителна професионална подготовка по учебен предмет **Учебна практика - морско дело** – за IX и за X клас - практика за професия код **840010 Корабоводител**, специалност код **8400101 Корабоводене - морско**, от професионално направление код **840 Транспортни услуги**.

Учебната програма влиза в сила от учебната 2012/2013 година.

Контрол по изпълнение на заповедта възлагам на Милена Дамянова – заместник-министър.

СЕРГЕЙ ИГНАТОВ

Министър на образованието,

младежта и науката

Зам.-министър:

Заповед №:

М. Дамянова

РД 09-1344/09.12.2012

МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО, МЛАДЕЖТА И НАУКАТА

У Ч Е Б Н А П Р О Г Р А М А

ЗА ЗАДЪЛЖИТЕЛНА ПРОФЕСИОНАЛНА ПОДГОТОВКА

ПО

УЧЕБНА ПРАКТИКА

МОРСКО ДЕЛО

Утвърдена със Заповед № *РД09-1392 / 11.09.2012*

ПРОФЕСИОНАЛНО НАПРАВЛЕНИЕ:

код 840 ТРАНСПОРТНИ УСЛУГИ

ПРОФЕСИЯ: код 840010 КОРАБОВОДИТЕЛ

СПЕЦИАЛНОСТ: код 8400101 КОРАБОВОДЕНЕ - МОРСКО

София, 2012 година

I. ОБЩО ПРЕДСТАВЯНЕ НА УЧЕБНАТА ПРОГРАМА И ЦЕЛИ НА ОБУЧЕНИЕТО

Учебната програма е предназначена за професията **Корабоводител**, специалност **Корабоводене – морско** от Списъка на професиите за професионално образование и обучение по чл. 6 от Закона за професионалното образование и обучение, за която по учебния план се изучава учебният предмет **Учебна практика – морско дело**.

В учебната програма е включено учебно съдържание, с овладяването на което се цели учениците да се запознаят на практика с частите на кораба, неговите устройства и системи, да придобият практически умения и навици за поддържането на кораба и помещенията му, технологията на боядисване на кораба, извършването на такелажни работи, управлението и обслужването на спасителните лодки, да изградят трайни навици за действията по време на аварийно-спасителни операции и за спазване изискванията за безопасна работа в учебна и работна среда, дисциплинираност и отговорност и да формират критерии за качество на извършваните ремонтни работи.

Учебното съдържание в учебната програма е структурирано в осем раздела. Във всеки раздел то е групирано в примерни теми. Учебните часове са определени по раздели, а за всяка тема се разпределят от учителя в началото на учебната година.

Обучението по предмета се извършва във взаимовръзка с учебните предмети от отрасловата и специфичната подготовка по професията. То се организира чрез активно включване на ученика в учебния процес чрез проблемно поставяне и изясняване на учебното съдържание, чрез анализиране на приетата информация и намиране на оптимални решения при възникналите ситуации в изпълнението на определена технологична последователност на конкретните задания за усвояване на светлинната и флажната сигнализация и прилагане на основните способности за борба с нахлуваща вода, избухнали пожари и взривове на кораба.

Голямата по обем, специфична и разнообразна по съдържание практическа подготовка изисква обучението да се провежда чрез практически уроци за нови знания в специализирана учебна зала, оборудвана с разнообразни учебно-технически средства, дидактически материали и материали за практическо обучение, на учебни полигони за провеждане на практически занятия и тренировки, учебни лодки.

II. ОБЩ БРОЙ ЧАСОВЕ ЗА УЧЕБНИЯ ПРЕДМЕТ

№ по ред	Код	Професия Специалност	Степен на професионална квалификация	Клас				Общ брой учебни часове
				IX клас		X клас		
				Брой учебни седмици				
				18	18	18	18	
				Седмичен брой на часовете				
1.	2.	3.	4.	5.		6.		7.
1.	840010 8400101	Корабоводител Корабоводене – морско	трета	-	2	2	2	108

III. УЧЕБНО СЪДЪРЖАНИЕ

№ по ред	РАЗДЕЛ	Брой часове	
		IX клас	X клас
1.	I. Корабни помещения.	6	-
2.	II. Палубни съоръжения, системи, палубно оборудване и работа с тях.	12	-
3.	III. Корабни въжета и такелажни работи.	8	
4.	IV. Лодъчно дело.	10	28
5.	V. Поддържане и боядисване на кораба.	-	10
6.	VI. Спасителни средства.	-	8
7.	VII. Сигнално дело.	-	18
8.	VIII. Аварийно-спасително дело.	-	8
	Общо:	36	72

НАИМЕНОВАНИЕ НА РАЗДЕЛИ И ТЕМИ
I.
РАЗДЕЛ I. Корабни помещения
<p>Тема 1. Корабни товарни помещения и люкови закрития. Дейности по подготовка на товарните помещения за приемане на товар и след разтоварване. Дейности при отваряне, затваряне и укрепване на люковите закрития. Правила за техническа безопасност.</p> <p>Тема 2. Корабните помещения в надстройки и рубки. Разположение на помещенията и изисквания за поддръжката им. Дейности по поддържане на корабни врати, люкове, гърловини и илюминатори. Разположение на светлиците на машинно отделение и обслужването им.</p>
РАЗДЕЛ II. Палубни съоръжения, системи, палубно оборудване и работа с тях
<p>Тема 1. Корабни товарни устройства. Разположение на товарните стрели. Обслужване, профилактика и преглед. Начини на работа. Разположение на товарните кранове. Обслужване, профилактика и преглед. Начини на работа.</p> <p>Тема 2. Швартово устройство и котвен механизъм. Разположение на елементите. Обслужване, профилактика, преглед. Правила за безопасна работа при заставане/снемане от котва, при швартоване.</p> <p>Тема 3. Корабни системи Разположение на елементите на противопожарната система на палубата. Обслужване и поддръжка по време на преход и зимни условия. Разположение на елементите на санинна, баластна, водна и вентилационна система. Обслужване и поддръжка. Правила за безопасна работа.</p> <p>Тема 4. Корабен трап. Разположение според вида. Съхранение, обслужване и поддръжка. Правила за безопасна работа.</p>

РАЗДЕЛ III. Корабни въжета и такелажни работи

Тема 1. Корабни въжета.

Видове корабни въжета. Предназначение. Съхранение. Морски възли и приложението им. Марки. Бензели. Сплитане на въжетата. Главни.

Тема 2. Такелажни работи.

Такелажни инструменти. Извършване на други видове такелажни работи. Тали. Пластири. Ветрила, чохли и други предмети от брезент.

РАЗДЕЛ IV Лодъчно дело.

Тема 1. Устройство, снабдяване и стъкмяване на гребно-ветроходната лодка.

Предназначение. Типове гребни и гребно-ветроходни лодки. Норми за експлоатация. Устройство на лодка тип "Ял-6". Предмети от снабдяването на лодка "Ял-6". Ветрилно стъкмяване на лодка "Ял-6".

Тема 2. Обучение в гребане и управление в гребна лодка.

Организация и методика на обучение. Прогонване на гребла. Влизане на гребците в лодката и техните задължения. Техника на гребането. Команди и тяхното изпълнение при движение на лодка с гребла.

Тема 3. Използване на лодката в особени случаи.

Спасяване на човек, паднал зад борда. Подхождане за подаване на въже. Подхождане към кораб, търпящ бедствия.

Тема 4. Обучение в управление на ветроходна лодка.

Правила за поведение в лодка, движеща се с ветрила. Посоки на вятъра относно лодката. Команди и задължения при поставяне на рангоута и вдигане на ветрилата. Команди и задължения при спускане на ветрилата и при снемане на рангоута. Команди и задължения при извършване на повороти с ветроходна лодка.

РАЗДЕЛ V. Поддържане и боядисване на кораба

Тема 1. Поддържане на кораба и корабните помещения.

Избор на материали за поддържане на корпуса и надстройките. Дейности по поддържане на: надстройките и рубките, корабните помещения, палубите, товарните помещения, танкове и цистерни. Почистване на кораба. Правила за техническа безопасност при извършване на корабни работи.

Тема 2. Боядисване на кораба.

Дейности за защита на корабите от корозия и обрастване. Избор на лакобояджийските материали, предназначение и свойства. Поддържане и съхраняване на лакобояджийските материали. Инструменти, механизми и инвентар за почистване и боядисване на корпуса на кораба. Организация на бояджийските работи. Техническа безопасност и противопожарни мероприятия при боядисване на кораба.

Тема 3. Докуване на кораба.

Подготовка на кораба за излизане на док. Излизане (слизане) на (от) док.

Технология на боядисване на подводната част на кораба. Техническа безопасност и противопожарни мероприятия при докуване на кораба.

РАЗДЕЛ VI. Спасителни средства**Тема 1. Корабни спасителни средства.**

Разположение на спасителните средства по кораба. Снабдяване на спасителните лодки и салове. Спазване на изискванията към спасителни средства и правилата за използването им.

Тема 2. Лодъчни устройства на кораба.

Поддържане и обслужване на лодъчните устройства.

РАЗДЕЛ VII. Сигнално дело**Тема 1. Светлинна сигнализация и ръчен семафор.**

Морзова азбука. Знаци, присвоени на флагове и букви. Зрителна свръзка и сигнализация.

Тема 2. Международен сигнален код (МСК).

Флажна сигнализация по МСК. Сигнализация със семафор. Особени видове сигналопроизводства.

РАЗДЕЛ VIII. Аварийно-спасително дело**Тема 1. Организация на борбата за живучест на кораба.**

Общи положения. Задължения на длъжностните лица. Задължения на дежурно-вахтената служба.

Тема 2. Аварийно имущество на кораба.

Средства за борба с пожари и начини за използването им.

Тема 3. Борба с пожари.

Корабни противопожарни системи. Системи за пожарна сигнализация. Индивидуални средства за защита. Борба с пожари и взривове.

Тема 4. Борба с вода.

Системи, осигуряващи непотопимостта на кораба. Борба с разпространяване на нахлуваща вода. Използване на водоотливните средства.

IV. ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ ОТ ОБУЧЕНИЕТО

В края на обучението учениците трябва

да знаят:

- устройството, снабдяването и стъкмяването на гребно-ветроходна лодка;
- командите, подавани за управление на гребно-ветроходна лодка;
- видовете корабни въжета и тяхното предназначение;
- видовете морски възли и плетки;
- правилното съхранение и работа с корабните въжета;
- инструментите за извършване на различните видове такелажни работи на кораба;
- пособията и средствата за извършване на бояджийски работи на кораба;
- технологията за извършване на бояджийски работи и мерките за безопасност;
- светлинната и ръчната сигнализация;
- документацията, регламентираща свръзките на море;

да могат да:

- гребат и ветроходстват правилно;
- изпълняват командите, подавани при гребане и ветроходство;
- извършват различни видове такелажни работи по кораба;
- боядисват и поддържат кораба, корабните системи и помещения;
- извършват свръзка чрез ръчен, светлинен семафор и флагове;
- използват корабното аварийно-спасително имущество;
- водят борба с корабни пожари и нахлуваща вода.

V. АВТОРСКИ КОЛЕКТИВ

кап. инж. Димитър Димитров – ВМГ “Свети Николай Чудотворец”, гр. Варна

кап. инж. Тошко Дамянов – ВМГ “Свети Николай Чудотворец”, гр. Варна

кап. инж. Иван Иванов – “Пристанище Бургас” ЕАД, гр. Бургас

VI. ЛИТЕРАТУРА

1. Аносов, А. и колектив. Управление и техническа експлоатация на кораба. Техника, 1976.
2. Бъчваров, М. и колектив. Устройство на кораба. МАЛЕО-63 ЕООД, 2000.
3. Бърнев, К. и колектив. Живучест на надводния боен кораб. Военно издателство, 1985.
4. Добрев, К. Корабни такелажни работи. Военно издателство, 1980.
5. Добрев, К. Устройства и управление на гребна и ветроходна лодка. Военно Издателство, 1982.
6. Добрев, К. Ганчев, С. Морска практика. Военно издателство, 1991.